

לדון לכף זכות

שיחת הרה"ג זלמן ברוך מלמד לפרשת שופטים

לימוד זכות למטה מעורר הזכות למעלה • עצה טובה ליום הדין – לדון לכף זכות • רדיפת השלום של מרן הרב • לימוד זכות על תלמידי חכמים • שיחה ישירה מונעת שנאה • מכתב ה'חפץ חיים' ותשובת הרב • קריאת שמע – ביטול השלייה • השפעת האדם על המציאות • אסור לפחד כי ה' איתנו • קבלת פנים לתלמידים החדשים

לימוד זכות למטה מעורר הזכות למעלה

על הפסוק "שפטים ושטרים תתן לה בכל שעריך... ושפטו את העם משפט צדק" (דברים טז, יח), אומר רבי לוי יצחק מברדיצ'וב (קדושת לוי, תחילת פרשת שופטים):

הקב"ה שופט את כנסת ישראל בבוא יום המשפט בגודל רחמיו וחסדיו, אך צריכים איתערותא דלתתא, לעורר את המידה של רחמנות למעלה ועל ידי מה שנתעורר אותו המידה של החסד כשאנחנו למטה מתנהגים בחסד ומלמדים זכות על כל איש מישראל לדונם לכף זכות, אז על ידי זה גם מלמעלה מתעורר אותו המידה ומלמדים גם עליו וגם על כל זרע ישראל – חסדים.

זאת אומרת שהוא מפרש "ושפטו את העם משפט צדק", שיצדיקו את העם. אם ישראל מצדיקים למטה את העם, ומלמדים זכויות אחד על השני, זה עושה רושם למעלה, וגם בבית דין של מעלה נוהגים מידה כנגד מידה, ודנים את ישראל לכף זכות. בוודאי אלה שדנים לכף זכות, ידונו אותם לכף זכות.

כאן בהערה מביא בשם 'תפארת שלמה' שאלה על דברי המשנה (אבות פ"א מ"ה): "הוי דן את כל האדם לכף זכות", לכאורה הוא לא הדיין, ומה יועיל ומה יוסיף לדון לכף זכות. הרי כלפי שמיא הכול גלוי וידוע, ריבונו של עולם יודע מה האמת, ומה יועיל שיודונו אותו לכף זכות? ועונה:

אכן הנראה לי כי הורו לנו בזה גודל כוח האיש הישראלי מה שאמרו חז"ל 'הוי דן' כאילו זה דין - תדון את האדם לכף זכות.

כשאתה תלמד עליו זכויות - אתה כאילו דן אותו. אתה גורם שדנים אותו לכף זכות על ידי שאתה מסתכל עליו בחיוב ורואה את המעלות שלו. אם אתה מביט בעין טובה על המעשים שלו ומפרש אותם בצורה טובה וחיובית, יוצא מזה דין של מעלה לכף זכות.

זהו כוח האיש הישראלי ורב פועלו ודיבורו בעולם הזה, אשר לו הכוח והיכולת להתעורר כן בעליונים למעלה כמוהו אשר מכל אשר יצא מפיו הן לחוב והן לזכות, זה גם פועל למעלה. כי כאשר אדם מליץ יושר ומדבר זכות על חברו, הנה הוא מעורר על ידו גם כן למעלה מליץ טוב ומזכיר זכות על רעהו להגיד על יושרו, וכאשר חלילה אם ישלח חץ לשונו לדבר על רעהו רעה, הנה חלילה יגרום כן כמוהו למעלה.

המבט של האדם לא רק פועל לכף זכות, אלא גם להיפך. ומביא דברי 'שפת אמת' בשם זקנו החידושי הר"מ בשם הרבי מלובלין:

קשה לשון 'הוי דן את כל האדם לכף זכות' מי שם אותו לדיין? וכי תלוי בזה דינו דאמר הוי דן את האדם לכף זכות? אלא שכך הגזירה שהכול תלוי בתחתונים.

מביא גם מדברי הגמרא במסכת גיטין (ז.) שמספרת:

שלח ליה מר עוקבא לר' אלעזר: בני אדם העומדים עלי ובידי למוסרם למלכות מהו?

היה מישהו בשם גניבא שהציק למר עוקבא וגרם לו הרבה צער. אז הוא שלח לר' אלעזר האם אני יכול למסור אותו למלכות.

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 3

שירטט וכתב ליה ר' אלעזר "שלח למר עוקבא "אַמְרֵי אֲשֶׁמְרָה דְרַכֵּי מַחְטוּא בְלִשׁוֹנֵי אֲשֶׁמְרָה לְפִי מַחְסוּם בְּעַד רְשָׁע לְגַגְדִּי" (תהילים לט, ב) - אף על פי שרשע לנגדי אשמרה לפי מחסום".

שלח למר עוקבא, שלא לעשות דבר, תשים מחסום לפיך, ואל תפגע בו. שלח ליה עוד פעם: "קא מצערא לי טובא ולא מצינא דאקום בהו" - האיש הזה גניבא מציק לי עוד יותר ואני כבר לא יכול להמשיך כך. שלח ליה: "דום לה' והתחולל לו" - דום לה' והוא יפילם לך חללים. "השכם והערב עליהם בבית המדרש והם כלים מאליהם. הדבר יצא מפי ר' אלעזר ונתנוהו לגניבא בקולר" - המלכות תפסה את גניבא. וזה מה שאמר ר' אלעזר.

"הוי דן את האדם" אם אתה דן אותו בעולם הזה לכף זכות, דנים אותו למעלה לכף זכות. יש כוח לאדם בישראל כביכול לסייע למה שקורה בבית הדין של מעלה.

עצה טובה ליום הדין – לדון לכף זכות

הדברים מתאימים לתקופה זו, ימי אלול. אנחנו מתקרבים לימים הנוראים, לראש השנה, יום הדין, וכמו שאומרת הגמרא בראש השנה (טז:): בכל שנה ושנה יש דין בראש השנה וחתימה ביום הכיפורים, וכל אחד מבאי עולם באים לפני ה' ונידונים. מה יעשה אדם שרוצה להיות נידון לכף זכות - כמובן קודם כל צריך לתקן את המעשים שלו, לשוב בתשובה מכל החטאים שעבר, ולהשתדל לקבל על עצמו להבא לעשות רק מה שנכון לעשות. לעשות את רצון ה'. יש מדרגות בחזרה בתשובה, אדם יכול לחזור בתשובה עמוקה, ועוד יותר עמוקה, ועוד יותר. אלו מדרגות. לא כל אחד מרגיש שעד ראש השנה הוא נהיה בן אדם אחר לגמרי, הוא רוצה אבל זה לא תמיד אפשרי. אז מה אפשר לעשות - יש עוד עצה טובה. יש לנו כלל דנים את האדם מידה כנגד מידה. כשאדם דן את האחרים לכף זכות - דנים אותו לכף זכות. והדין לכף זכות מתחיל מהעין הטובה - אדם מסתכל על אנשים, ותמיד מחפש רק את המעלות שלהם ולא את החסרונות. וגם כשהוא רואה חיסרון הוא מתרץ ומסביר שזה בגלל התנאים והנסיבות, זה אונס, זה לא בכוונה, זו טעות. אפשר להסתכל על אותו מעשה בעין ביקורתית שרואה את השלילה ואפשר לחפש ולראות את צד הזכות. כשדנים את כל האדם, כשמסתכלים על כל האדם יותר קל לדון אותו לכף זכות, מאשר כשמסתכלים על המקרה הפרטי שהוא עשה לא טוב. כשאתה מבין את הרקע, ואתה דן את כולו מכל הצדדים, אז התמונה היא נוטה לכף

זכות. כשאדם מסתכל בעין טובה על אחרים - מידה כנגד מידה כך הוא נידון בעולם העליון. הוא הסתכל בעין טובה ודן לכף זכות, דנים אותו למעלה לכף זכות.

רדיפת השלום של מרן הרב

הזכרנו שהרב היה אהוב על כל ישראל, על כל המפלגות, על הימין, על השמאל וכמובן על בני התורה כי הוא אהב את כולם. זה הסדר. אתה אוהב, אוהבים אותך. הרב כותב באגרות רא"ה כשהגיע לירושלים לידידים שלו מאנגליה:

ב"ה אשר הביאנו עד הלום לקבוע עיקר דירתנו בירושלים עיר הקודש תיבנה ותיכונן, ולתשועתו יתברך אצפה כי כאשר היה עימדי בכל מקום אשר הלכתי לזרוע זרע אמת צדקה ושלום ואהבה בין השדרות השונות אשר לעם ה'.

בכל מקום שהרב היה, בשווייץ, באנגליה, ביפו, ומקודם בבויסק וזוימל, השתדל לזרוע זרע אמת, צדקה, שלום ואהבה בין השדרות השונות בעם.

כן יתמכני בימין צדקו גם בעיר קודשנו ותפארתנו ובארץ חמדתנו בדרך כלל, להרבות שלום אחדות וידידות בין אחים בין הסיעות השונות אשר סוף כל סוף כל אחד מכוון בעומק לבבו לטובה.

אנחנו יודעים לאיזה סיעות הרב מתכוון. באורות (אורות התחיה י"ח) הרב כותב שיש שלוש מחנות בישראל, המחנה האורתודוכסי, המחנה הלאומי, והמחנה הליברלי. אל תחשבו שהיום הפערים יותר גדולים ממה שהיו בזמן הרב. גם אז היו מתחים גדולים מאוד בין המחנות השונים. כל מחנה ראה רק את דרכו וחשב שהמחנה השני הוא מפריע ומעכב. המתחים בין המחנות היו רבים, והרב כותב שם שיש שלוש מחנות אבל כל אחד מהם נצרך וחשוב לנו. כל מחנה מביא הנהגה מסוימת שהיא נצרכת. אולי יש כאלה שמגזימים לצד אחד או לצד השני, אבל שלושת ההשקפות הללו משלימות אחת את השנייה. הלאומיות, הדתיות והמוסריות האנושית, אלו שלשה דברים שאי אפשר בלעדיהם. שלושת הצדדים הללו גם נמצאים אצל כל אחד.

הרב מתכוון שעם ישראל יהיה מאוחד. אחדות אין פירושו של דבר לטשטש את השאיפות של כל אחד ואחד, אלא פירושו של דבר שאמנם אני בדרך הזאת והשני חושב אחרת, אני חולק עליו, אני אנסה לשכנע אותו, אבל אנחנו נעבוד במשותף. נתאחד במשותף לנו, אנחנו צריכים לעבוד ביחד, ובמה שאנחנו חלוקים כל אחד ילך בדרכו. יש

הרבה דברים משותפים, בכל המשותף צריך להיות יחד. וגם בדברים החלוקים כל אחד צריך להבין שגם יש משהו בדברי השני.

הרבי מגור (הרב אברהם מרדכי אלטר, בעל ה'אמרי אמת') בא לבקר בארץ ישראל בשנת תרפ"א, והמטרה שלו הייתה לעשות שלום בין הקנאים ובין הרב. הרבי בא אל הרב ודיבר אתו, ואחר כך דיבר עם הקנאים. הרב מאוד שמת. הוא חיכה לשלום הזה. כשהרבי מגור היה בארץ, הוא ערך ביקור נימוסין אצל הרב הראשי לירושלים ולארץ ישראל, והרב החזיר לו ביקור בביתו. כשהרב הגיע לרבי מגור, בדיוק הביאו לו קערה עם פירות מארץ ישראל לא מעושרים כדי שהרבי יזכה במצווה להפריש תרומות ומעשרות. הרב אמר לו: תגיד 'שהחיינו', אז הרבי מגור אמר יש מחלוקת אם אומרים שהחיינו על מצווה שאדם לא קיים אף פעם. בלשון הברכה אנו אומרים 'שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה', כלומר דברים שקשורים בזמן, כתקיעת שופר, לולב וכדומה, אבל מה שלא קשור עם הזמן אין מברכים, אמנם כשאדם קונה כלים חדשים, וזה לא קשור בזמן, אומרים שהחיינו. נחלקו הפוסקים אם על מצווה בפעם הראשונה אומרים שהחיינו, הרב אמר שצריך לנהוג כמו הפוסקים שאומרים שהחיינו, הרבי מגור התלבט, בסוף הוא אמר: 'הרב הוא מרא דאתרא ואברך שהחיינו'.

לימוד זכות על תלמידי חכמים

לאחר שחזר הרבי מגור לחוץ לארץ, כותב הרב לרבי מגור:

הנה מצאתי לנפשי חובה להביא תודתי לכבוד קודשו, כבוד תורתו, על השתדלותו וחפצו הטהור להביא את ברכת השלום בעיר הקודש תיבנה ותיכונן בין תלמידי חכמים העוסקים בתורה וביראת ה' שנתפלגו לעדרים בעוונותינו הרבים על ידי עטיים של מטילי מומים ומשלחי מדנים בין אחים, ומהם אשר שמו למטרה אותי ואת ידיד נפשי הרב הגאון הצדיק מהר"ם חרל"פ שליט"א בהיתלותם בדברים אשר יצאו ממני בכתב שהם נכונים לישרים בליבותם.

הקנאים יצאו נגד הרב בגלל דברים שכתב בספר אורות (אורות התחיה, לד) שההתעמלות שצעירי ישראל עושים פועלים תיקונים ומצטרפים לתיקונים הרוחניים הגדולים שעושים הצדיקים העליונים, והקנאים בצורה מאד חצופה ומקולקלת יצאו נגדו ואמרו שהרב תומך בכדורגל בשבת. למה הרב כתב את הדברים הללו - הרב חשב שמאוד חשוב לחזק את עם ישראל אפילו בצד הגופני, הרב רצה שהם ידעו שהם עושים

דברים שיש בהם שייכות לקדושה. הרב חשב שראשית, האמירה הזו נכונה, שנית, היא תפעל עליהם שידעו שגם מה שהם עושים זה לא דרך אחרת מדרכם של ישראל. זה חלק מעניינו של עם ישראל להיות חזק ושלם בגוף ובנפש, ובכל תיקון של עם ישראל יש מעלה. ואותם הקנאים לא הבינו. אז הרב אומר:

ואם באיזה מקומות באו ברשימותיי לשונות קצרים הצריכים ביאור, זאת היא חובת כל איש ירא אלוקים לדון לכף זכות ולפרש הדברים לצד האמת ואור הקודש כתורה וכמצווה, וכמה האריך בזה בעל העיקרים בהערה למאמר שני.

אומר הרב: נגיד שהייתי צריך להסביר את הדברים יותר למי שלא קורא אותם נכון, אבל אם אתה קורא דבר, שאתה יכול לפרש אותו באופנים שונים, למה אתה מפרש את זה לצד השלילי? תתבונן בזה, תחפש מה באמת הייתה הכוונה של האומר. ספר העיקרים מאריך להסביר שכל אדם שקורא צריך להיכנס לראש של הכותב ולהבין למה הוא אמר כדברים האלה. אתה שומע דברים מתלמיד חכם ירא אלוקים מדקדק בתורה ובמצוות, והדברים שאתה שומע לא מובנים לך - תתבונן, תיכנס לראש שלו. ההסתכלות הזאת כל כך חשובה, היא מונעת את כל המחלוקות שבעולם.

שיחה ישירה מונעת שנאה

הדבר נכון בכלל ביחסים שבין אדם לחברו. כשאתה רואה שמישהו אמר דבר שפגע בך, אתה מרגיש שנפגעת ואתה שונא אותו, אומרת לנו התורה: "לא תשנא את אֶחֶיךָ בְּלִבְבְּךָ הוֹכֵחַ תוֹכִיחַ אֶת עֲמִיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חֶטְא". תבוא אליו, תשאל אותו 'למה פגעת בי? מה עשיתי לך?' או שיאמר: לא התכוונתי לפגוע בך, או שיאמר: אתה התחלת, אתה פגעת בי, ולכן אני פוגע, התייחסת אלי פעם בזלזול. ואז השני אומר: מה פתאום, לא התכוונתי. כשמשוחחים מבינים אחד את השני ומסתלקת אי ההבנה. לא לכתוב הודעות במאה שערים, אלא לבוא ולשאול. אתה מבין שהרב כתב משהו לא מובן, נראה לך שהדבר הזה מזיק ומקלקל, שיש כאן לגיטימציה לאלה שעושים ספורט והתעמלות, ועושים את זה גם בשבת, בזלזול במצוות, תבוא לשאול, אני אסביר לך. אתה יכול להגיד שלפי דעתך זה לא טוב, לא מקרב אותם, אלא מרחק. יכול להיות שאתה חושב אחרת ושיש מחלוקת. אני התכוונתי לקרב, אתה חושב שזה לא מקרב, שזה מזיק, שבגלל זה שאני נתתי לגיטימציה להתעמלות ולספורט ירבו אנשים שמשחקים בספורט וזה ירחיק אנשים מהתורה. אתה חושב ככה, אני חושב אחרת, אז יש מחלוקת. יש מחלוקת בתורה,

כל אחד מכבד את השני ומעיר לשני, משתדלים לשכנע אחד את השני, אם משתכנעים אז הולכים בדרך אחת. ואם לא משתכנעים אז כל אחד הולך בדרכו, ומבינים שגם השני כוונתו לשם שמיים.

זה דבר נכון כהדרכה כללית. כל אחד באופן אישי ששומע איזו שמועה מאיש צדיק שאומר שפלוגי הוא מקולקל, אבל הרי גם פלוגי שאתה שומע עליו הוא רב, לא רק האיש שאמר את הדברים צדיק - אז צריכים לברר האם הם דיברו וביררו יחד את הדברים, אם אתה רוצה לחוות דעה אתה צריך לשאול את שני הצדדים, 'שמוע בין אחיכם', אתה שומע את הצד הזה ואתה שומע את הצד השני ואז אתה יכול להחליט לפי דעתך מי צודק, וגם אם אתה מחליט מי צודק, צריך להבין את שני הצדדים וזו מחלוקת, וכולם מכוונים לשם שמים.

כמעט על כל מצווה בתורה יש מחלוקת. פעם הזכרנו לשם הדוגמא את קריאת שמע. בקריאת שמע יש מחלוקת בכל דבר. האם קריאת שמע דאורייתא או דרבנן - זה דבר יסודי מאוד. ויש מחלוקת, האם צריך להשמיע לאוזניו או לא צריך להשמיע לאוזני - מחלוקת, האם צריך לקרוא רק בלשון הקודש או גם בכל לשון - מחלוקת, האם מהתורה צריך לקרוא פסוק ראשון או פרשה ראשונה - מחלוקת, אבל כולם קוראים קריאת שמע, וכולם מכוונים בקריאת שמע. כל המחלוקות, אם נשים לב, הן על הגבולות ולא על עצם הדבר. על כך שצריך לקרוא קריאת שמע - אין מחלוקת, המחלוקת היא כמה לקרוא, איך לקרוא, המחלוקת בגבולות, לא בעצם הדבר. נשים לב שכל המחלוקות הן תמיד לא בעיקר, בעיקר יש הסכמה, אבל בגבולות, עד איפה הגבול - יש מחלוקת. והגבול זה לא העיקר. כשאתה מסתכל באופן כזה אז אתה מסתכל במבט של הרב שרואה גוונים גוונים, ורואה שיש באמת לכל גוון דרך מיוחדת, ומיניה ומיניה יתקלס עילאה.

לרב היה חלום להקים תנועה גדולה - 'דגל ירושלים'. לעומת התנועה הציניית שלקחה על עצמה את התפקיד של בניית הצד הגשמי, הכלכלי והגופני של האומה. הרב רצה להקים תנועה מקבילה משלימה, 'דגל ירושלים' שתעסוק בצד הרוחני שכל יראי ה' יתאחדו בשביל תחיית הקודש. הרב כותב לרבי מגור שהוא חושב שצריך להתחבר לרעיון הזה של דגל ירושלים. החלום הזה של הרב לא יצא אל הפועל, לצערנו, כי הרב לא היה כל כך איש מעשה, ולא היו אנשי מעשה לידו שיכלו להגשים את הרעיון, ומגמתנו כיום היא להגשים את החלום של הרב ולהופיע את הקודש בתחיית האומה.

מכתב ה'חפץ חיים' על השלום בירושלים ותשובת הרב

יש עוד איגרת אחת בסוף חלק ד' של איגרות. אחר כך יצאו האיגרות האלה במהדורה אחרת עם הרבה השלמות ותיקונים, אבל לא נמצא שם הנספח הזה שהחפץ חיים כתב לרב וביקש ממנו מאוד שימצאו את הדרך איך לעשות שלום בירושלים. החפץ החיים היה איש של שלום. כל ספר ה'חפץ חיים' מיועד לזה, שכל אחד ישמור את לשונו, וידבר רק דברים טובים וכדומה. הוא כותב:

והנה יש לי צער גדול אמרתי אשיחה וירווח לי, והוא מעניין המחלוקת שנתהווה בארץ ישראל. ארץ ישראל מקודשת אצל כלל ישראל. כאשר נשמע ששם יש מחלוקת, ובפרט בין גדולי ישראל מתחלל שם שמיים על ידי זה מאוד, ואין מן הצורך להאריך בדבר העוון הגדול הזה. ורבינו אליעזר ממיץ בספר יראים שלו כשמגיע ללאו הזה אומר מקרא זה נוקב ויורד עד התהום עיין שם שמאריך בזה מאוד, וגם חז"ל אמרו אין מקיפין בחילול ה' ואפילו אנשים קדושי עליון שמתברר אצלם שהדין עמהם גם הקב"ה תובע עבור עלבונם מהצד שכנגדם, אפילו הכי לבסוף נתבעים גם מאיתם, כמו שמצינו שהיה שאול רודף את דוד בחינם ורדף עימו לחייו, ואפילו הכי לבסוף אמר הקב"ה לדוד עד מתי יהיה העוון הזה טמון בידך על ידך נטרד דואג האדומי, על ידך נהרג שאול ושלושת בניו, והוצרך לקבל עליו ייסורים לא עליכם כמו שאמרו חז"ל. על כן ידיד נפשי מאז מקדם, התחזקו והתחזקו לרדוף אחרי השלום.

כמובן שהרב כותב לו שזה מה שהוא עושה בכל כוחו. הוא רוצה מאוד שלום. אבל שלום יכולים לעשות רק כששני הצדדים מסכימים. אם צד אחד רוצה שלום בכל לבבו והצד השני לא רוצה, זה לא עוזר ולא מספיק. על מלחמה יכול צד אחד להחליט, אבל שלום צריך את שני הצדדים. הרב מתאמץ על זה, מתייגע מאוד, מוחל על כבודו, וכותב לחפץ חיים:

כי הנני תודה לה' יתברך תמיד מבקש שלום ורדפהו בכל ליבי ונפשי וגם למחרפיי ומבזיי אני מוחל להם ואל יחשוב ה' להם לעוון.

הרב לא רוצה שהקב"ה יחשוב לעוון זה שהם מחרפים אותו.

אמנם נמצאים תלמידי חכמים כאלה אשר לא יוכלו לנשוא זילותא דצורבא מרבנן.

הרב מוחל אבל יש אנשים שמוחים על זה שמבזים את הרב ולא יכולים למחול. אומר הרב: אני מבקש מהם אל תתעסקו בזה אבל הם לא שומעים לי - "ומה אוכל לעשות נגד המקנאים לכבודה של תורה" ואז הוא אומר לחפץ חיים על טענתו שאמנם גם אם הרב לא אשם בכל הדברים הללו, כיוון שעל ידו נגרם שאנשים אחרים עושים דברים רעים, כי הם עושים נגדו, אז גם הוא כאילו אשם בזה. אומר הרב, שהמקור שהחפץ חיים הביא, זה רק במקרה שאדם לא אנוס אבל אם הוא אנוס, ועשה את כל המאמצים ואינו אחראי על דברי המשמיצים - על זה לא התכוונו חכמים להגיד שגם הוא יצטרך לתת את הדין. הרב היה רודף אחרי השלום, ולכן היה אהוב על כל ישראל מפני שהוא אהב את כולם כולל אלה שפגעו בו. זו מידת חסידות מיוחדת במינה.

ראיתי בספר 'תולדות יעקב יוסף' שאומר שאם מישהו פגע בך ומאוד נפגעת, אז תלמד מזה שיעור, תחשוב כמה זה פוגע, וכמה אתה צריך להיזהר שלא לפגוע באחרים, תגיד לו תודה שהוא העליב אותך כי על ידי שהוא העליב אותך, הרגשת מה קורה כשמעליבים בן אדם, ומזה תלמד כמה צריך ליזהר שלא להעליב אחרים. במקום לצעוק עליו, תגיד לו 'תודה רבה' למדתי ממך שיעור מאוד גדול שלא לנהוג כך...

'קריאת שמע' – ביטול לכוחות השלילים

"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך" - ליקטתי מדברי הזוהר: 'תיתן לך' – שופטים ושוטרים זה מצווה על כלל ישראל. כתוב כאן בלשון יחיד, ללמד שגם כל יחיד צריך לתת לעצמו שופט ושוטר כדי לדון ולהעניש ולשפוט את הרע שבתוכו ולהמית אותו במיתת בית דין. איך אדם יכול לשפוט את עצמו ולהעניש כוחות שבתוכו - בקריאת שמע.

הזוהר אומר שיש שש מילים בפסוק 'שמע ישראל'. שש זו אות ו'. אות ו' זה קו, וזה רמז לחרב. כשאדם אומר 'שמע ישראל' כאילו לקח חרב ותקע בתוך הסטרא אחרא. כי ברגע שאדם מקבל עול מלכות שמיים מתבטלים כל הצדדים הלא טובים. כביכול האדם נמצא במלחמה וקריאת שמע זה הנשק המלחמתי. בקריאת שמע יש כמה וכמה רמזים של נשק. האות ו' שהזכרנו זה רמז כזה, כל קריאת שמע זה רמ"ח מילים, ועוד נוסף את הפסוק הראשון שיש לו שש מילים - יוצא רומח. על ידי החרב הרמוזה באות ו', דוקרים את הסטרא אחרא, ולפעמים הוא נמצא רחוק וצריך לזרוק עליו רומח.

ועוד כתוב בזוהר שחמשת חלוקי אבנים לקח דוד כדי לזרוק על גולית. "שמע ישראל ה' אלוקינו ה'", אלו חמש מילים כנגד חמישה חלוקי אבנים. המילה "אחד" היא כף היד שבה מחזיקים האבנים. זה עוד איזה אופן של ניצחון על הסטרא אחרא, לזרוק אבן לתוך מצחו של גולית שהוא המסמל את הסטרא אחרא, שנאמר: "רוממות אל בגרונום וחרב פיפיות בידם" – רוממות אל – זו קריאת שמע, שנהפכת לחרב פיפיות בידם. כלומר כשאדם קורא קריאת שמע, הוא מרומם את שם ה', מקבל עליו עול מלכות שמיים ועול מצוות, והקבלה הזאת, ההתעלות הזאת, ההתקדשות הזאת, מבטלת ומדכאת כל מה שההיפך מזה. כשמכירים שרק ה' אחד, ממילא מתבטל כל מי שמנוגד לשם ה'.

השפעת פעולות האדם במציאות

בזוהר כאן (דברים, שופטים, רע"ה ע"א) מובא:

"לא יקום עד אחד באיש... על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר" (דברים יט, טו). מי מעיד על האדם? – קירות ביתו. מי זה קירות ביתו? ביתו הפנימי - הקירות של ליבו ולא עוד אלא אנשי ביתו ואלו רמ"ח איבריו. וכך למדנו: רשע עוונותיו חקוקים על עצמותיו. כשאדם עושה עוון זה עושה פגם רוחני, וכאילו נרשם העוון על העצמות כי העצמות זה הדבר הקיים. עצמות הן לבנות ואפשר לכתוב עליהן בכתב שחור על גבי לבן. כך גם אם הוא עושה מצוות אז זכויותיו חקוקים על עצמותיו. ולכן אמר דוד "כל עצמותי תאמרנה", על עצמותי כתובים כל המעשים הטובים שאני עשיתי. ועוד, העצמות מתקיימות, ועל ידי העצמות האדם עתיד לקום לעתיד לבוא. מי עוד מעיד - השמש והירח. לכן הירח מסתתר בראש השנה כי הוא לא רוצה להעיד דברים רעים על ישראל, ועוד, הקב"ה והשכינה מעידים שכתוב "העידותי בכם היום את השמיים ואת הארץ". השמיים זה כמו שכתוב 'אתה תשמע השמים' כביכול ריבונו של עולם בשמיים 'והארץ הדום רגליו' זו השכינה.

החטאים מטביעים חותם על האדם. לכן כל מצווה ניכרת בגוף. זה פועל על האדם, וזה פועל על המציאות, כאילו השמיים והירח מעידים. חז"ל רוצים להגיד לנו שמה שאדם פוגם בארץ גם בשמיים הוא עושה פגם, וכן אם אדם עושה טוב זה גם פועל על כל המציאות. המעשים שלו ניכרים על כל דבר ודבר. המעשים של האדם יוצרים משמעות לגוף, לרוח, לנשמה ולכוחות הרוחניים הכלליים בעולם. מצווה שאדם עושה היא מצווה

אלוקית, וכיוון שהוא עושה מצווה אלוקית היא פועלת ומאירה על האדם וגם על כל העולם. האדם הוא חלק מכל העולם וכל העולם כולו מואר באיזה מובן. צריך לדעת את הגודל של מעשי האדם, בפרט כשאנחנו בימים האלה, ימי חודש אלול, שהם ימי חשבון נפש וימי התעלות.

אסור לפחד כי ה' איתנו

התורה אומרת לנו: "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶךָ וְרָאִיתָ סוּס וְרָכָב עִם רֵב מִמֶּךָ לֹא תִירָא מֵהֶם" (דברים כ, ג) התורה מצווה אותנו לא לפחד מהגויים, על אף שהם גויים גדולים, עצומים וחזקים. התורה מדברת בפרשה שלנו על מלחמת רשות. לא חייבים לצאת למלחמה הזו, אבל יש צרכים כלכליים, לא מסתדרים לבד כמו שהגמרא אומרת (ברכות ג:): שדוד המלך היה בא להתייעץ "צרכי עמך מרובים" אז צריכים לעשות מלחמה להתרחב. למה אסור לפחד, הרי אתה הולך להילחם מלחמה קשה - כי ריבוננו של עולם נמצא אתך. את ההדרכה הזו אנחנו רואים גם בפרשיות הקודמות, פרשת עקב, אתה הולך מול גויים גדולים ועצומים ממך - לא לפחד, "לא תערוץ מפניהם כי ה' אלוך בקרבך". ה'שערי תשובה' כותב שיש איסור, לאו, לפחד במלחמה. זה לא רק במלחמה גשמית. גם בעניינים הרוחניים אסור לפחד, לזכור שתמיד הקב"ה בעזרך. להישען על הקב"ה. צריך לעבוד על מידת הביטחון כדי לקנות אותה. לדעת שריבוננו של עולם הוא טוב, רוצה את טובתנו, ועל אחת כמה וכמה שהוא רוצה את טובתנו כשאנחנו רוצים לעשות את רצונו, כשאנחנו הולכים לעבוד את ה', ללמוד את התורה ולקיים את המצוות - אז בוודאי ובוודאי שהקב"ה מסייע לו מאוד.

אם מישוהו מפחד שהוא לא יצליח בלימוד - זה איסור. אם האדם מפחד שהקב"ה לא יעזור לו, זה חוסר ביטחון. צריך ביטחון בהקב"ה וכשאדם בוטח יש לו הרבה כוחות. התורה מדריכה אותנו שאדם צריך להיות מלא בביטחון בה', וכשאדם מלא ביטחון אז הסיעתא דשמיא יותר גדולה. אם אדם נשען על הקב"ה אז הקב"ה אומר: אתה נשען עליי בוודאי שאעזור לך.

קבלת פנים לתלמידים החדשים

אני רוצה עוד פעם לברך את כל התלמידים החדשים. שימחתם אותנו שנתתם אמון בשיבה, בתלמידים ובר"מים. ובע"ה אני מקווה שהוותיקים מתנהגים יפה אליכם,

ועוזרים לכם להיקלט היטב בע"ה. דיברנו עם התלמידים הוותיקים שיקבלו אתכם יפה, ואני מקווה שבעצמם רצו לנהוג כך, וזה יתבטא בקליטה קלה וטובה. יש כאלה שבימים הראשונים קל להם ואחרי שבוע נהיה קשה, ויש כאלה שבימים הראשונים קשה להם ואחר כך יותר קל. יש כל מיני מצבים ובימים הראשונים צריך הרבה סבלנות. הביישנים בעיקר צריכים הרבה סבלנות, לפעמים בחדר האוכל הם מתביישים לתפוס מקום וכדומה. תעזרו אחד לשני, ובע"ה כולנו ביחד נעלה ונתקדם במעלות הקודש בחודש הזה, ונגיע לקראת הימים הנוראים מאוחדים וחזקים, ונזכה בע"ה לשנה טובה ומבורכת.

השיחה נמסרה בשנת התשפ"א

לקבלת שיחה שבועית במייל או בווטסאפ,

שלחו הודעה לכתובת bogrim@yeshiva.org.il, או למספר 0547881227

ניתן לצפות בשיחה באתר ישיבה - www.yeshiva.org.il

השיחה השבועית משודרת בשידור חי במוצאי שבת, כשעה לאחר צאת השבת

ניתן להאזין בשידור חי גם דרך חיוג לטלפון 02-6643149 שלוחה 11

